

УДК [378.015.3+159.947]:159.923

Верещагіна Т.О.¹, Кузьмін В.В.²

¹ студ. гр. СН-111 НУ «Запорізька політехніка»

² канд.соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

МОТИВАЦІЯ ТА СИЛА ВОЛІ У ДОСЯГНЕННІ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІВ

Особистісний розвиток є одним з основних завдань, що стоять перед молоддю, особливо в умовах сучасного соціокультурного середовища. У цьому контексті особливу роль відіграють студенти, адже саме в період навчання та професійної підготовки формується не лише їхній інтелектуальний потенціал, але й психологічні якості, що визначають подальше особистісне та професійне зростання. Студенти психологічних факультетів є групою, для якої розвиток мотивації та сили волі має особливе значення. Мотивація забезпечує спрямованість і активність людини у досягненні поставлених цілей, а сила волі виступає як внутрішній механізм, що дозволяє долати труднощі та перешкоди на шляху до досягнення цих цілей.

Мотивація, як процес, що активує та направляє поведінку людини, є важливим чинником, що впливає на рівень успішності в навчанні, самореалізації та розвитку індивідуальних здібностей. З іншого боку, сила волі виступає як здатність людини до самоконтролю, управління своїми бажаннями і емоціями, що особливо важливо для студентів психологічних факультетів, де підготовка до професії вимагає високого рівня саморегуляції та емоційної стійкості. Водночас мотивація та сила волі взаємодіють і взаємодоповнюють одна одну, забезпечуючи ефективне функціонування особистості в умовах навчання та саморозвитку.

Актуальність дослідження цієї теми зумовлена необхідністю глибшого розуміння ролі мотивації та сили волі у досягненні особистісного розвитку студентів психологів, що в свою чергу сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутніх психологів. Оскільки вивчення цих аспектів є важливим для вдосконалення навчальних програм та психотерапевтичних методик, актуалізується потреба в комплексному підході до дослідження мотиваційних і вольових чинників, які впливають на становлення особистості майбутнього фахівця [1; 2].

Проблема дослідження полягає в недостатньому вивченні механізмів взаємодії мотивації та сили волі у досягненні особистісного розвитку студентів психологів. Вивчення цих психологічних явищ у контексті навчального процесу та професійної підготовки є важливим для покращення якості навчання, розвитку саморегуляції та самопізнання студентів. На сьогоднішній день питання мотивації та сили волі залишаються актуальними, однак дослідження, що комплексно поєднують ці два аспекти в контексті студентського розвитку, є обмеженими.

Ступінь вивчення проблеми в науці. Мотивація та сила волі є широко дослідженими категоріями в психології, проте їх взаємозв'язок і вплив на особистісний розвиток вивчаються значно менше.

У теорії мотивації важливе значення мають роботи таких авторів, як: А. Маслоу, який запропонував ієрархію потреб, що включає як фізіологічні, так і психологічні потреби, орієнтуючи людей на самореалізацію. Теорія самодетермінації, розроблена Р. Райаном та Е. Деці, також наголошує на важливості внутрішньої мотивації для досягнення високого рівня саморозвитку. Дж. Аткинсон розробив теорію мотивації до досягнення, підкреслюючи важливість мотиваційного стимулу для успішного виконання завдань.

Важливою теоретичною основою для розуміння сили волі є дослідження Г. Мюллера, який визначав силу волі як здатність до саморегуляції, і роботи Р. Вайнерса, який розглядав це поняття через призму самоконтролю та здатності до відкладання миттєвих задоволень для досягнення довгострокових цілей. Сучасні дослідження, такі як роботи А. Бандури (теорія соціального навчання) та К.М. Декерса (моделі саморегуляції), демонструють важливість сили волі для реалізації мотиваційних прагнень.

Щодо вітчизняних досліджень, значну роль у вивченні мотивації відіграють І.В. Коваленко та О.В. Пономаренко, які досліджували мотивацію як базовий компонент розвитку особистості в контексті її соціалізації та професійної підготовки.

У сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідженнях, що стосуються студентів психологічних факультетів виділяються роботи: О.В. Кочетової та І.М. Кривцова, які вивчають специфіку мотивації студентів вищих навчальних закладів та її вплив на успішність навчання. Однак дослідження, що комплексно аналізують мотивацію та силу волі саме у контексті досягнення особистісного розвитку майбутніх психологів, є недостатніми і потребують подальшого вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Forecasting Career-And Competence Indicators of a Social Worker in the Context of Digital Transformations of the Society / M. Kuzmina et al. // SHS Web

of Conferences. – 2021. – Vol. 100. – DOI:
<https://doi.org/10.1051/shsconf/202110004005>

2. Social and psychological prevention of professional burnout of social sphere employees under the conditions of the martial law / O. Vaniushyna et al. // Ad Alta. Journal Of Interdisciplinary Research. – 2024. – Vol. 14(01). – P. 78-81.
URL:
https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8007/1/lans_soc_2024_14_1_40.pdf (date of access: 23.01.2025).